

πολύ τόπο από κείνο που δίνει ο πατέρας της — αν και του κ. Μπενάκη οι δωρεές δεν μπορούμε να πούμε πως δεν είναι πρακτικές τις περισσότερες φορές.

ΑΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

Ήτανε μία μέρα γιορτή και χόρευαν στα χωριά οι νιές με τα παλληκάρια τραγουδώντας και γελώντας. Ο χορός είναι η πιο αληθινή χαρά μετά τον έρωτα, και είναι και το προαίσθημά του. Και μένα η χαρά μου ήταν εκείνη την ημέρα να γυρίζω σ' έλλογο καθάλα μέσα στα χωριά που χόρευαν και μέσα στις έρημιές. Η χαρά αυτή είναι η ανταμοιβή μου. Έτσι διασκεδάζω εγώ.

— Ώστε πάει να πει πως το κέφι σου κάνεις και σύ.

— Γιατί όχι; Όλοι μας διασκεδάζουμε, άλλο με γλέντια και άλλοι άλλοι. Δεν αξίζω περισσότερο από τους πολλούς. Είναι περιττό να σε βεβαιώσω πως κάθε άνθρωπος είναι έγωιστής. Μόνο δεν τοποθετούν όλοι τον έγωισμό τους, δηλαδή την ευχαρίστησή τους, στα ίδια πράγματα. Ο έγωισμός έχει λογίων λογίων περιεχόμενα, μα πάντα έγωισμός μένει, και ο άνθρωπος, καθώς ξέρεις, δεν έχει τίποτε άλλο από το εγώ του. Μ' αυτό θα ζήσει, μ' αυτό θα δει τον κόσμο, μ' αυτό θα κάνει, τι κι αν κάνει. Από το εγώ μου αρχίζει ο κόσμος. Με το δικό μου νοῦ θα κρίνω εγώ, με τα δικά μου μάτια θα δω, και με τ' αυτιά τα δικά μου θ' ακούσω.

— Μα εγώ ξέρω πως ο έγωισμός είναι κακό πράγμα και πρέπει να τον πολεμούμε.

— Αυτό είναι έλεος και τιμωρία. Ούτε ο έγωισμός είναι κακό πράγμα, αφού είναι ανθρώπινο και υπάρχει, ούτε πρέπει να πολεμούμε καμιά κακία μας, γιατί οι κακίες μας είναι η μεγαλύτερή μας δύναμη. Αν με τη λέξη έγωισμός έννοεις τον ξεπασμό και τη λατρεία ενός φανταγμένου ανθρώπου για τον εαυτό του, τότε έχεις δίκιο. Είναι βέβαια μερικοί που χάνονται στο πρόσωπό τους γιατί ξεχνούν αλήθεια τη μικρότητά τους και δεν ξέρουν τη θέση τους. Άλλοι μπορούν να

θυσιάσουν όλα, και τη ζωή τους, όλα τους αγγίζεις και λιγάκι μονάχα. Είναι και μερικοί φιλόδοξοι που τους βαστά ένας ακούρατος και άστερευτος ένθουσιασμός για τον εαυτό τους.

— Αι, και τους λές καλούς αυτούς; Ώστε και ο ίδιος παραδέχεσαι ότι υπάρχει και κακός έγωισμός!

— Όχι, δεν τους λέω καλούς γιατί δε μ' άρρουν. Αν ήταν Νάρμισσοι και θαύμαζαν την όμορφιά τους, μάλιστα! Μα ούτε και καλούς τους λέω. Τους όνομάζω κοντόφθαλμους, στενόμυαλους και εύτυχιμένους, και τους πιδ κουτούς απ' αυτούς τους όνομάζω βλάκες. Μα και η βλακία έχει τον προορισμό της σ' αυτή τη ζωή, διασκεδάσει κόσμο και συνήθως και εκείνον που την έχει. Όσο για την άλλη ζωή η βλακία είναι προορισμένη, νομίζω, για τη βασιλεία των ούρανών. Ώστε έχει τρανές έλπίδες ο βλάκας. Χρειάζεται βέβαια κάτι περισσότερο πνεύμα για να πάγει κανείς στην κόλαση. Υποθέτω, ως πούμε, καλύτερα, ότι εσύ δεν είσαι για τη βασιλεία των ούρανών.

— Άφησέ τα αυτά και έλα στο ζήτημα.

— Το ζήτημα είναι ότι έγωισμός θα πει άνθρωπος, και η καλλιέργεια του εγώ μου είναι και χρέος μου και δικαίωμά μου.

— Μα τότε δεν έχεις καιρό να κάνεις τίποτε άλλο παρά να κυτάξεις το εγώ σου και θα καταντεις να ξεχνάς το κάθε τι για το εγώ σου. Και όλη σου τη δύναμη θα την ξεθεύεις για να το άργόνεις αυτό το εγώ σου.

— Και το αξίζει. Τι πειράζει αν καλλιερλώ το εγώ μου αφού έτσι δεν ξεχνώ όλα τα άλλα πράγματα, όπως λές, παρά το έναντίο τα καταλαβαίνω καλύτερα μάλιστα και στρογγυλότερα. Ο άνθρωπος που αναλύει τον εαυτό του γιατί βεβαιώθηκε πως απ' αυτόν αρχίζει ο κόσμος, αυτός τίποτε δεν ξεχνά, βλέπει ίσα ίσα καλύτερα από κάθε άλλον πως το εγώ του δεν υπάρχει. Το εγώ μου δεν είναι πρόσωπο, δεν είναι τίποτε που να μου άνήκει, είναι μια συνέχεια και ένα μάζωμα όλων των παρασμένων ανθρώπινων «εγώ» που έζησαν στη γη επάνω και πρόδρομος όλων των άλλων που μέλλεται ακόμα να ζήσουν. Νοιώθω τη μικρότητα της ζωτανής μικρής μορφής μου που, από ανθρώπινη άτέλεια της γλώσσας, κάνω το λάθος και την προσωποποιώ λέγοντάς την «εγώ», και νοιώθω πως όλα τα πλούτη μου δεν είναι δικά μου παρά είναι όλων των αν-

θρώπων, των παρασμένων, των τυρινών και των έρχόμενων. Τα έχω κληρονομήσει και γώ, όπως όλοι οι άνθρωποι, από τους πεθαμένους, και μάλιστα από τους πεθαμένους της φυλής μου. Οι νεκροί μας έφτιασαν και έχουμε τώρα ζωντανά μέσα μας όλα όσα έζησαν εκείνοι και μπορεί να έχουμε μέσα μας και όσα θα γίνουν άξιοι οι απόγονοί μας να ζήσουν.

— Είναι όμως και άνθρωποι που το άτομό τους το θεωρούν ανεξάρτητο από τ' άλλα άτομα είτε ζωντανά είτε πεθαμένα, ξεκρέμαστο, σαν κανένα μαργαριτάρι που έπεσε μετέωρο από τον ούρανό. Και πιστεύουν πως δεν έχουν χρέος κανένα για τίποτε και σε κανένα.

— Το ζήτημα εδώ δεν είναι μόνο πως βλέπουν καθαρά τα πράγματα και παρεξηγούν την έννοια του εγώ, στενεύοντάς την, μικραίνοντάς την και μικραίνοντας έτσι και την ψυχή τους, αλλά και πως δεν μπορούν να νοιώσουν τους δεσμούς και τα «χρέη» τους, όπως τα λές, από άδυναμια άρρωστιάκινη, ή από κούραση. Αυτοί είναι οι άδύνατοι, οι άρρωστημένοι και οι κουρασμένοι. Και κάθε άνθρωπος αισθάνεται έτσι σαν είναι άδύνατος. Σε μένα τον ίδιο παλεύουν άναμεταξύ τους δυο αισθήματα που το ένα είναι φτωχό και το άλλο πλούσιο: το αισθημα πως είμαι ένας και χωρισμένος από τους άλλους ανθρώπους, δηλαδή χωρίς κανένα δεσμό μαζί τους, ανεξάρτητος και άτομο, φτωχούλης — και το αισθημα πως είμαι πολλοί, ή ένας μέσα στους πολλούς, και ένα με τους άλλους ανθρώπους ζωντανούς και πεθαμένους, δεμένος μαζί τους με χίλιων ειδών δεσμάτα, έλεύτερος και πλούσιος και όχι ανεξάρτητος. Οι άδύνατοι που αναφέρνεις είναι εκείνοι που αισθάνονται σαν άτομα ξεκρέμαστα. Το άτομο δεν υπάρχει: είναι μονάχα αισθημα των άδυνάτων και των κουρασμένων. Είναι, τ' άνευμα της τοι από την άδυναμια τους αν ανοίξουν καλύτερα τα μάτια τους και αναλύσουν το εγώ τους ως το βάθος. Τότε θα δούν ποιές είναι οι ρίζες τους και τα δεσμάτά τους και τότε το εγώ τους το στενό θα πλαταινει γιατί θα γίνει χίλια κομμάτια. Και τότε θα καταλάβουν πως δεν είναι ανεξάρτητοι, ότι όμως άναγνωρίζοντας και δεχόμενοι τις σκλαβιές τους όλες γίνονται έλεύτεροι άνθρωποι, ξελευτερόνονται από ένα βάρος. Αν με την άνάλυση καταλάβαμε πως είμαστε σκλάβοι των πεθαμένων και μας έρίζουν

* Η άρχη στον αριθ. 55α.

άκριδώς που η μέρα σαν άρρωστη γυναίκα σέρνεται ψυχομαχητά στο δειλί.

Η Χρυσούλα συμαζεμένη στα γόνατά της έκλαιε.

Όχι! όχι! πουθενά βοήθεια! Ο κόσμος είναι μια άβάσταχτη έρημιά. Και σηκώθηκε να φύγει.

— Φύγεις;

— Ναί, ναί. Πρέπει να πάω σπίτι. Να πίσω να ήσυχάσω. Πρέπει να φύγω, να φύγω...

Πήγαινε άνω-άτω μέσα στην κάμερα κ' ήθελε να φύγει και δεν το λμούσε — πως να πάει σπίτι της, πως ν' άντικρύσει τον Όρίστη, τί να του πει, πως να τον κυτάξει. Ω! να μπορούσα ήσυχα-ήσυχα, χωρίς να πονέσω, χωρίς κανένα βίαιο κίνημα να σκύψω το κεφάλι άπάνω στα στήθια μου — σαν τα πουλιά όταν άποκοιμούνται, και να πεθάνω. Ω! να πεθάνω, να πεθάνω, να ξεπλωθώ χάρμα στο χώμα, να μη σαλεύω πιά...

Σίμωσε στο παράθυρο και παραμέρισε τις κουρτίνες. Και μπήκε ο ήλιος πιο πολλή τώρα μέσα και φώτισε άπάνω στο γραφείο σωρούς βιβλία και μικρά άγαλματάκια σπασμένα και πήλινες ταναγραίες κόρες, που σφιχτοτυλιγμένες στα σερτά τους φουστάνια σε κυτάζουν με κορασένια χάρη και σου γλυκο-

γελούνε.

Κι ο Γοργίας για να την κρατήσει ακόμα λίγο μαζί του:

— Το ξέρετε, Χρυσούλα, πως έχουμε σήμερα Πάσχα;

Και χαμογέλασε ειρωνικά κι άδιόρατα — έτσι θα χαμογελούσε κι ο γέρο Σωκράτης αν του έλεγε πως ο Θεός ήθελε δώ στον κόσμο κ' έζησε και πέθανε και σήμερα πρωτ-πρωτ άναστήθηκε.

Η Χρυσούλα που ήθελε να διώξει άποπάνω της την ιδέα της σημερινής γιορτής, γιατί φοβότανε μη σπαράξει την ψυχή της, είπε, άπλώνοντας τα χέρια της, σε νάθελε να σπρώξει μακριά της την τρομαχτική άνάμνηση:

— Το ξέρω... το ξέρω.

(Το σπίτι της, οι γονέοι της, τ' άδέρφια της, ύψώθηκαν μια στιγμή μπροστά της κ' ύστερα ρομφηγήτηκανε εύδως πάλι σ' ένα βαθύτατο χωνστό λάκκο, μέσα της.)

Κι ο Γοργίας έπλωσε άπάνω, από το κρεβάτι του το χέρι και πήρε μια ταναγραία κόρη, που στεκότανε σ' ένα μικρό εικονοστάσι, άπάνω από το προσκεφάλι του. Κρατούσε μια βεντάλια σαν καρδιά στο χέρι κ' έττανε σερνή και γλυκοάματη.

— Ά! θάρθει και για μας μια Λαμπρή που θα βουβαθούνε όλες οι καμπάνες κομμυτιασμένες άπάνω στα ραγισμένα καμπαναριά. Και θα ξυπνήσουνε τότε όλα τα δάση και θ' άνοιχτούνε οι κορμαί των γέριων έλιων και θα σκιστεί το φλούδι το παμπάλαιο των άρυγιάδων και θα πεταχτούνε όλες οι κοιμισμένες νύφες.

(Τίνος μιλούσε; τίνος μιλούσε; της Χρυσούλας ή της Ταναγραίας κόρης;)

— Ένας Πάν με μεγάλα στρουφηγά κέρατα βαρβατου κριού θα σέρνει το χορό. Και τα πράγματα θα παιζοπηδούν και θα χορεύουν στα πράσινα λιβάδια και τα γίδια θα σκαρφαλώνουν με όρμητικούς ρυθμούς άπάνω στα βουνά κι ο ήλιος θα τρίχει άπάνω στα μαλλιά τους κι όλος ο άνοιξιτικός άέρας θα χτυπά σαν καμπάνα άσημνία και θα διαλαλεί της άνάστασης της Χαράς τα κόκκινα Εδάγγελια. — Ο Πάν άνέστη! — Ο Πάν άνέστη!

Και θ' άγχιλαλούν όλοι οι καταρράχτες από τα βουνά κι όλες οι γλυκοκουβεντιάστρες λεύκες κ' οι πλατανιές και τα χαλίκια των ρυακιών και τα γαλανά άπρογιάλια.

— Άληθώς άνέστη! — Άληθώς άνέστη!

Το χέρι του Γοργία έτρεψε άπάνω στην Τανα-

αὐτοί, εἶναι βάρος τρομερὸν ἔστιν τὸ νοιώθουμε ἀδιάκοπα. Θὰ ξεφορτωθῶμε τὸ βάρος αὐτὸ ἅμα τὸ παραδεχθῶμε καὶ τὸ ξεχάσουμε πάλι, καὶ ἀνακατωθῶμε θαρρετὰ μὲ τοὺς συγκαίρινούς μας ἀνθρώπους, νοιώθοντας μέσα μας μιὰ πειθαρχία κοινωνικὴ καὶ μιὰν ἀλληλεγγύη.

— Καὶ ἂν δὲν γιαιτρευτοῦν οἱ ἀδύνατοι καὶ οἱ ἄρρωστοι μὲ τὴν ἀνάλυση, καὶ παραλύσουν ἀκόμα περισσότερο; Ἄν καταλάβουν πῶς οἱ πεθαμένοι ἐρίζουν τοὺς ζωντανούς περισσότερο παρὰ ὅτι αὐτοὶ ἐρίζουν τὸν ἑαυτὸ τους, δὲ θὰ ποῦν τάχα πῶς δὲν εἶναι ἐλεύθεροι οὔτε ὑπεύθυνοι γιὰ καμιὰ τους πράξη; Καὶ δὲ θὰ γίνουν τότε τεμπέληδες καὶ μοιρολάτρες;

— Καὶ μήπως τώρα ποὺ φαντάζονται τὸν ἑαυτὸ τους ἄτομα ἀνεξάρτητα καὶ αὐτόβουλα κάνουν τίποτε; Ἄν, ἀφοῦ ἀναλύσουν τὸν ἑαυτὸ τους, ὅπως λέγω, δὲν ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ τὸν συνθέσουν πάλι, καὶ ἀναλύοντάς τον πελαγώσουν στὴν ἀνάλυση, τότε αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀξιοὶ νὰ γιαιτρευτοῦν. Ὅ,τι καὶ νὰ κ'νοῦν, τεμπέληδες θὰ μείνουν καὶ χαλασμένοι, ἄρρωστοι καὶ κουρασμένοι. Εὐκόλα θὰ βροῦν πρόφασες γιὰ νὰ μὴν κάνουν τίποτε ὡς καὶ φιλοσοφικὰ συστήματα μποροῦν νὰ δημιουργήσουν γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν τεμπελιά τους. Μὰ ἡ τεμπελιά καὶ ἡ κούραση δικαιολογία δὲ χρειάζονται. Οἱ θεωρίες καὶ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα εἶναι χρήσιμα ἔσο μποροῦν καὶ γιαιτρεύουν ἄρρώστους καὶ κουρασμένους, καὶ ἔχουν τέτοια δύναμη ἔσο βγαίνουν μέσα ἀπὸ τὴ ζωὴ. Γιὰ μένα γιαιτρικὴ μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ἀνάλυση τοῦ ἑαυτοῦ μου, γιαιτὶ μονάχα αὐτὴ ἡ θεωρία βγαίνει ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ ζωὴ μου. Μ' αὐτὸ τὸ γιαιτρικὸ ἔδραμα τὰ ἐμπόδια ἀπὸ τὸ δρόμο μου καὶ ἐμπόδια μοῦ ἦταν οἱ θεωρίες τῶν ἄλλων. Ἀνάγκη εἶναι ὁ καθένας νὰ φανερώσει ὅ,τι ζωὴ ἔχει, μέσα του. Τὸ φυτὸ πρέπει νὰ ριζώσει, γὰρ νὰ φτάσει, νὰ ἀπλώσει, νὰ πάρει τὴν προγονικὴ του μορφή, τὴν περιφέρειά του τὴ φυσικὴ, νὰ στρογγυλέψει, νὰ γιομίσει, νὰ μεστώσει. Ἄν τύχουν περιστάτικα ἀντίθετα καὶ τὸ ἐμποδίσουν νὰ συμπληρώσει τὴ ζωὴ του καὶ δὲν μπορέσει νὰ τὰ βγάλει ἀπὸ τὴ μέση, κανένας βράχος ἀπέραστος ἀποκάτω ἀπὸ τὴ ρίζες του, ἕνα ἀστροπελέκι, κανένας ξυλοκόπος μὲ τὴν ἀξίνα του, τότε θὰ περιοριστεῖ, θὰ ἀδυνατίσει, δὲ θὰ πάρει τὴ μορφή ποὺ ταιριάζει μὲ τὴ δύναμή του, ἢ θὰ ἀφανιστεῖ. Ἀλλὰ ὅ,τι ζῆ,

γραία κόρη. Μιὰ ὑπερδιέγερση ἀναφτε τὰ μάτια του, τὸ αἷμα, τίς σκέψεις. Δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει, ἡ Χρυσούλα σὰν πυρετὸς φλογοπικύκλωνε τὴν ψυχὴ του καὶ σὰν τρέλλα—καὶ τότε τοῦ ἐρχότανε νὰ γελάσει, νὰ φωνάζει, νὰ σπάσει τίποτα, τότε νὰ σκύψει καὶ νὰ σταυρώσει τὰ χέρια καὶ ν' ἀρχίσει τὸ κλάμα.

Εἶτανε τόσο μόνοι ἐκεῖ κι ὁ θόρυβος τῶν δρόμων τόσο πνιγμένα κι ἀνάγια ἀνέβαινε ὡς τὸ πέμτο πάτωμα, ποὺ ἡ δύστυχη, ἡ παιδικήσσια καρδούλα τοῦ Γοργία ἄρχισε νὰ καταχτυπᾷ ἀνήσυχη. Ἐνοιωθε τὴν ὑπαρξὴ τῆς Χρυσούλας ὀλόζεστη νὰ γεμίζει τὴν κάμερα κ' ἐνοιωθε ἀκόμα τὸ ἄρωμα τοῦ κορμιοῦ τῆς νὰ περνᾷ ἀποπάνω του καὶ νὰ τόνε χαδεύει τόσο ἀπαλά, ποὺ τοῦρθε νὰ κλάψει, νὰ κλάψει χωρὶς νὰ ξέρει γιαιτὶ,— ἴσως γιὰ τὴ ζωὴ του ποὺ τὴ στρίμωξε σκλάβο μέσα σ' ἕνα στενὸ γραφεῖο καὶ τὴνε καλογέρεψε, ἴσως γιὰ τὸ κορμὶ του ποὺ δὲ γνώρισε ποτὲ του χαρὰ γυναικείας σάρκας.

— Μοῦ φαίνεται...μοῦ φαίνεται...

Ἡ φωνὴ του πνιγότανε σὰν ψυχομάχημα.

(— Ὁ! πῶς νὰ τὸ πῶ! πῶς νὰ τὸ πῶ! Χρυσούλα, εἶσαι Σὺ ἡ Ἄνοιξη ποὺ ροδοστεφάνωσες τὸ χειμῶνα τῶ μαλλιῶνε μου. Ἐσκυψες, Ἀπρίλης, ἀπὸ

εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπλένεται ἔσο μπορεῖ, νὰ φανερώσει τὴ δύναμή του ὅλη, ὅσην ἔχει.

— Σὺν καλὰ τὰ λές αὐτὰ, μὰ ἂν τὸ φανέρωμα τῆς δύναμης ἐνὸς ἀνθρώπου πάει νὰ πνίξει ἄλλου ἀνθρώπου τὴ ζωὴ;

— Τί νὰ γίνε; Θὰ τὴν πνίξει. Μερικὰ φυτὰ πνίγουν ἄλλα. Ὁ δυνατώτερος νικᾷ.

— Γιαιτὶ νὰ μὴ ζήσει καὶ ὁ ἀδύνατος;

— Ἄν τὸ καταφέρει, ἄς ζήσει. Καὶ αὐτὸς τίς περισσότερες φορὲς βρίσκει τρόπο νὰ ζήσει καὶ ὄπλα γιὰ νὰ πολεμήσει. Ὁ ἀδύνατος ἀνακάλυψε τὴν κατεργαρίκα καὶ μ' αὐτὴ συχνὰ νίκησε τὴ δύναμη τοῦ δυνατοῦ. Πάρα πολλοὶ ἀδύνατοι μάλιστα καταφέρνουν καὶ ζοῦν, ἴσως γιὰ νὰ ὑπάρχει μὲ τὴν ἀνισότητά κάποια ἰσορροπία καὶ κάποια ποιικιλία στὴ ζωὴ. Ἄν ὅμως πληθαίνουν τόσο οἱ ἀδύνατοι ποὺ νὰ γίνουν λαὸς καὶ νὰ πνίξουν τοὺς δυνατούς, θὰ χειροτερέψει ὁ ἀνθρώπος, καὶ καθὼς ξέρεις ἡ ράτσα του εἶναι ἀρκετὰ ἀδύνατη καὶ μικρὴ καὶ τώρα. Δὲν ἀξίζει νὰ ζοῦν ὅλοι, οὔτε σημαίνει τίποτε γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἂν λείψουν μερικοὶ. Ἐπειτα καὶ γιὰ τοὺς ἴδιους τοὺς ἀδύνατους εἶναι καλλίτερα νὰ μὴ ζοῦν, ποὺ ἡ ζωὴ γι' αὐτούς εἶναι βάσανο καθημερινό, καὶ πόνος ἀδιάκοπος καὶ βάρος. Καλλίτερα νὰ ζοῦν ἐκεῖ ποὺ ὑποφέρουν τὴ ζωὴ χωρὶς νὰ παθαίνονται.

— Μὰ δὲν εἶναι δίκαιο αὐτὸ ποὺ λές. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν δικαιοσύνη σ' αὐτὸ τὸν κόσμον;

— Ὅχι, δὲν ὑπάρχει, ἡ καλλίτερα, δὲν ξέρω ἂν εἶναι δίκαια ἢ ἀδίκαια αὐτὰ ποὺ λέω, μὰ οὔτε μὲ τὴ συζήτησή μας καὶ μὲ τίς θεωρίες τῶν ἀνθρώπων οὔτε καὶ μὲ τίς φιλανθρωπικὲς τους πράξεις διορθώνονται. Αὐτὰ ὑπάρχουν, ἀδιάφορα ἂν τὰ νομίζουμε μεις δίκαια ἢ ἀδίκαια, καὶ μ' αὐτὰ θὰ ζήσουμε.

— Ἄ, μὰ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τὴν ἀδικία!

— Μπορεῖς, ἀφοῦ ζῆς καὶ δὲ φαίνασαι καὶ πολὺ ὑποφέρεις. Ἀλλὰ πῶς σ' ἐμποδίζει, ἀφοῦ μάλιστα εἶσαι καὶ καλόγερος, νὰ προσπαθήσεις μὲ τὴ φιλανθρωπία νὰ ἐλαφρώσεις τὰ βάρη τῶν ἀδικημένων, ὅπως τοὺς χαρακτήρηεις; Κάνε νοσοκομεία ἢ γίνου σοσιαλιστής. Ἐγὼ προτιμῶ νὰ ὑποστηρίξω τοὺς δυνατούς. Ἀφίνοντας τὴ ζωὴ νὰ βαραίνει ἔσο μπορεῖ περισσότερο ἐπάνω στοὺς ἀδύνατους βοηθῶ μονάχα ἐκείνους ποὺ ἀντέχουν στὸ βάρος, νὰ ζήσουν.

— Ἐμένα μ' ἀρέσει ἡ ἰσότητα καὶ ἡ δικαιοσύνη.

τὸ ἀραχνιασμένο παράθυρό μου καὶ μὲ τὰ χέρια μίσε ἀνθισμένης λεμονιάς μοῦ χτύπησες τὰ τζάμια. Σήκωσα, ἀπὸ τοὺς σωρούς τὰ βιβλία, τὸ κεφάλι καὶ Σὲ εἶδα καὶ χαμογέλασα καὶ σηκώθηκα. Ἡ καρδιά μου ὅλη μοσχοβολοῦσε κ' ἔτρεμε—σὺν ἀνθὸς λεμονιάς ἀπάνω στὰ τρεμάμενα σγουρὰ τῆς νύφης. Καὶ κατέβηκα κάτω στὸ περιβόλι τῆς ζωῆς καὶ Σὲ βρήκα. Μοῦ ἴδωκε τὸ χεῖρ ἡσυχα, ἀπλά, ἀνυποψίαστα, ὅπως θὰ τῶδινε καὶ στὸν πατέρα σου, ἢ ὅπως θὰ τὸ ἀπλωνε σὲ κανένα σκυλάκι γιὰ νὰ τὸ χαδέψει.

Ὁ Χρυσούλα! Χρυσούλα! Ἰπάρχουνε λόγια ποὺ μόνο τὸ δειλινὸ μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς καὶ μόνο μπροστὰ στὴ θάλασσα).

Ἐτρεμε τὸ κορμὶ του. Εἶχε ἀνασηκωθεί ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ κύταζε τὴ Χρυσούλα, ποὺ εἶχε σταματήσει τώρα στὸ παράθυρο καὶ παραμύριζε τίς κουρτίνας καὶ κύταζε στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν. Ὁ Γοργίας τὴν κύταζε μὲ μιὰν ἀφραστή τρομέρα καὶ λαχτάρα καὶ κάτι. ἤθελε νὰ πεῖ καὶ τρώμαζε κι ὁ ἴδιος ἀπὸ τὰ ἀνείπωτα ἀκόμα, μὰ πολυκαίρισμα μὲς στὴν ψυχὴ του λόγια.

Ἡ Χρυσούλα εἶχε γυρισμένη τὴν πλάτη τῆς κι ἀκουμποῦσε τὸ μέτωπο στὰ τζάμια, χωρὶς κα-

— Θεωρεῖς! Καὶ εἶναι περιττὲς ὅλες οἱ θεωρίες— ὅσες δὲ βγαίνουν, σὰ συμπέρασμα, ἀπὸ κάποια ἐνέργεια δική μας.

— Δὲν κάνω θεωρίες. Ἡ καλογερικὴ εἶναι σύμφωνη μὲ τὴ θεωρία μου. Γίνε καὶ σὺ καλόγερος. Ἄφοῦ ἡ ἀδικία σ' αὐτὸ τὸν κόσμον καὶ ἡ ἀνισότητα δὲν μποροῦν νὰ λείψουν, ἄς λείψει ὁ κόσμος. Ὅταν ὅλοι οἱ ἀνθρώποι συμφωνήσουν καὶ γίνουν μοναχοὶ ἀσπαζόμενοι τὸν ἀγαμῶν βίον, τότε θὰ λείψει ἀπὸ τὴν γῆν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπιταχύνεται οὕτως ἡ ἔλευσις τῆς δευτέρας παρουσίας καὶ σὺν αὐτῇ ἡ ἀπόλαυσις τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν.

— Ἀμήν! Ἀλλὰ δὲν τὰ πιστεύεις αὐτὰ ποὺ λές, γι' αὐτὸ μάλιστα τὰ λές καὶ μὲ ἐλληνικούρες. Μετάφρασε τα στὴ γλῶσσα σου νὰ εἶς πῶς δὲ σημαίνουν τίποτα ὅλα αὐτὰ. Μὴν κάνεις περιττὲς θεωρίες. Εἶναι πολὺ ἀρκετὲς οἱ ἀναγκαῖες θεωρίες ποὺ κάνουμε.

— Τί ἄλλο κάνεις κ' ἐσὺ παρὰ θεωρίες; Γιαιτὶ τάχα νὰ μὴν εἶναι περιττὲς καὶ οἱ εἰκὲς σου;

— Οἱ θεωρίες μου ἐμένα εἶναι ἡ ζωὴ μου, δηλαδὴ μιὰ φωτεινὴ προβολὴ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τίς πράξεις μου. Τίς θεωρίες μου ἐγὼ δὲν τίς κάνω γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα. Οἱ θεωρίες ποὺ βγαίνουν σὰν ἀποτέλεσμα ἀπὸ τὴ ζωὴ μου καὶ εἶναι ἀχώριστες ἀπὸ αὐτήν. Σὺ, καλόγερε, ποὺ καμόνεσαι πῶς θυμόνεις μὲ τὴν ἀδικία τοῦ κόσμου εἶσαι τάχα βέβαιος πῶς δὲν τρώς τὸ ψωμὶ κανενὸς ἄλλου ἀνθρώπου ἴσως πρὸ χρήσιμου ἀπὸ σένα; Καὶ πὲς μου, καλόγερε, ἀληθινὰ, ἔστιν πιάνεσαι στὸ Ἅγιον Ὄρος μὲ τοὺς ἄλλους καλόγερους καὶ τοὺς καταχερῆεις, ἔραγε φιλοσοφεῖς ὅπως σήμερα; Καὶ ἔστιν κάνεις τὰ ἀδύνατα δυνατὰ γιὰ νὰ γίνεις ἡγούμενος τῆς μονῆς σου, εἶσαι δίκαιος; Γιαιτὶ νὰ μὴ γίνουν ὅλοι οἱ καλόγεροι ἡγούμενοι; Δὲν εἶναι δίκαιο καὶ τοῦτο; Γιαιτὶ νὰ ὑπάρχει ἀνισότητα; Οἱ θεωρίες οἱ δικὲς σου δὲν ἔχουν καμιὰ σχέση μὲ τὴ ζωὴ σου, καλόγερε. Ζῆς ἔπως ὅπως καὶ τίς ὥρες ποὺ δὲν ἔχεις τί νὰ κάνεις, γίνεσαι φιλόσοφος. Γι' αὐτὸ καὶ πέφτεις ἔξω. Μπορεῖ νὰ εἶναι ὠραῖες οἱ θεωρίες σου γιὰ τὴν ἰσότητα καὶ τὴ δικαιοσύνη, καὶ γιὰ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ ποὺ φαντάζεσαι ἢ δὲ φαντάζεσαι, μὰ δὲν ἔχουν καμιὰ σχέση μὲ τὴ ζωὴ σου καὶ τότε μοῦ εἶναι περιττὲς. Θὰ μοῦ ἀρέσει ἂν μποροῦσες νὰ μοῦ διηγηθεῖς ἀληθινὰ τί κάνεις στὸ Ἅγιον Ὄρος. Φαντασία ἔχω καὶ γὼ καὶ μπορῶ νὰ φανταστῶ κόσμους ἀπει-

θόλου νὰ ψυχανεμίζεται τὸ φριχτὸ δράμα ποὺ σπάραιζε δυὸ βήματα ἀποπίσω τῆς.

— Μοῦ φαίνεται...μοῦ φαίνεται...μόνο μαζὶ σου θῆνοιωθα τὴν εὐτυχία, Χρυσούλα.

Στάθηκε καὶ περιμένε, λαχνιασμένος. Σαφινιάστηκε κι αὐτὸς πῶς μπόρεσε κ' εἶπε τέτοια λόγια. Νόμιζε, πῶς ὡς τὰ πεῖ, κατὶ τρομερὸ θὰ γίνε. Καὶ τὰ χέρια του σπασμωδικὰ σφιγγανε τὸ στήθος του καὶ τὰ νύχια του μπηγόντανε στὴ σάρκα του μέσα βαθιὰ καὶ δὲν πονοῦσε.

Τίποτα δὲ γίνηκε. Οὔτε κὰν σκλέψανε οἱ κουρτίνας τοῦ παραθυριοῦ. Ἡ ταναγραῖκα κόρη τὸν κύταζε καὶ χαμογελοῦσε. Καὶ τὸ περιοδικὸ ἀνοιγμένο ἀπάνω στὸ κρεβάτι γλυκομοιρολογότανε τὸ σαπφικὸ παράπονο.

Ὀμίενα! Ὀμίενα, τίποτα δὲ γίνηκε! Ὁ ἡλιος πασίχαρος ἔρηχνε τώρα φουχιτιὲς τὸ δυσμικὸ χρυσάφι καὶ σποῦσε τὰ τζάμια.

Κ' ἡ Χρυσούλα ἀποθεωμένη μέσα στὴν τριανταφυλλένια χαρὰ, εἶτανε ἀπαρηγόρητη, λογιάζοντας πῶς θὰ πάει σπῆτι, καὶ τί θὰ πεῖ, καὶ πῶς θ' ἀγκαλιάσει τὰ γόνατα τοῦ Ὀρίστη καὶ νὰ τοῦ ζητήσει συχώρηση γιὰ τὰ λόγια ποὺ τοῦ εἶπε χτὲς βράδι.

Τὰ χέρια τοῦ Γοργία αἰματωθήκανε μίσε στὴ

ρους πού θά εἶταν παραδεισένιοι. Μά στό "Άγιον Όρος δέν πήγα καί θά ἤθελα νά μάθω τί φτειάνετε αὐτοῦ. Δέ θά μπορέσεις ἔμωσ σὺ νά μοῦ τὰ διηγήσεις αὐτά γιατί θά στολίσεις τόν ἑαυτό σου καί τοῦς φίλους σου περίσσια καί θά βρῖσεις τήν ἀντίθετη μερίδα. Αὐτά σὰς δά τὰ καμώματα ἔφεραν τοῦς Ρώσους στό "Άγιον Όρος.

— "Άς τ' ἀφήσουμε αὐτά τὰ δύσκολα ζητήματα, φίλε μου. . . Δέν τρώμε κανένα πεπόνι ;

— Άκοῦς ἔκει ; Ἔτσι σέ θέλω, καλόγερε, νά εἶσαι φυσικός.

— Αὐξέντιε, φέρε μας κανένα ἀπό κείνα τὰ καλά πεπόνια πού φυλάει ὁ γούμενος στό κελλάρι, διάλεξε τὸ πιὸ γινωμένο. Φέρε μας καί κρασί.

— Καί ὕστερα πρέπει νά φεύγω γιατί νύχτωσε.

Ὁ Αὐξέντιος τὸ καλογεροπαίδι, ὁ δόκιμος, πήγε καί μᾶς ἔφερε ἕνα πεπόνι, καί ὁ καλόγερος τὸ ἔκοψε μὲ πολλή τέχνη καί τὸ φάγαμε καί ἤπιαμε καί κρασί.

Πῆρα τὸ μονοπάτι καί πηγαίνοντας στοχαζόμουν. Γιὰ μένα ἡ σκέψη καί οἱ ἰδέες εἶναι τὸ φῶς πού φωτίζει τὸ δρόμο μου. Χωρὶς τὸ φῶς αὐτὸ δὲ θά μπορούσα νά ζήσω καί θά ἦταν τραγικὸ ἂν δέν ἦταν ταιριασμένες ἡ σκέψη μου καί ἡ ζωὴ μου, καί ἂν πάλευαν ἀναμεταξύ τους ἀτέλειωτα. Ἡ ζωὴ μου πηγαίνει νά μοιάσει μὲ τίς ἰδέες μου, ἢ καί ἀλλοίως ἀπὸ τὴ ζωὴ μου βγαίνουν οἱ ἰδέες μου πού φωτίζουν πάλι αὐτὴ τὴ ζωὴ μου καί τὴν ἀλλάζουν. Δὲ χάνομαι στίς ἰδέες μου γιατί δέν τίς πολιπιστεύω. Οἱ λυμένες ἀπὸ κάθε δεσμὸ μὲ τὴ ζωὴ μου ἰδέες σέρνονται ἀπὸ κάτω ἄτια πού λέγονται πόθοι, καί οἱ πόθοι γεννοῦν κάτω φουσκοκλίδες ἢ ἀερόστατα πού λέγονται ὄνειρα καί τὰ ὄνειρα εἶναι καπνός. Ὅταν ἀρχίζω νά πελαγόνω μὲς στίς ἰδέες μου, ἢ ἔταν ἀρχίζω νά στερεῖται τὸ μυαλό μου, πιάνω μιὰ πέτρα, ἕνα δέντρο, τὸ χῶμα, γιὰ νά βεβαιωθῶ πῶς δέν παραστρατίζω ἢ πῶς κωμαστρατίζω. Γι' αὐτὸ καταπιάνομαι καί σ' ἐνέργειες μέσα στοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ἐνέργεια εἶναι ἀνάγκη, γιὰ νά μὴ χάνομαι, εἶναι ἀνάγκη καί γιὰ νά μὴ στερεῖται ἡ σκέψη μου. Τὸ μυαλό μου κουνιέται ὅπως πρέπει ὅταν ἐνεργῶ, καί τότε ἡ σκέψη φωτίζει τὴν ἐνεργειά μου, καί αὐτὴ πάλι κανονίζει τὴ σκέψη μου.

Περπατώντας γοργὰ ἀνάμεσα στὰ χυμόκλαδα καί στίς μεγάλες πέτρες πού κείτονται σκόρπιες σὲ κείνο τὸ μέρος, ἔφτασα βράδυ βράδυ στὴ Χώρα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΔΑΣ

σάρκα του. Κ' ἔβγαине ἡ φωνὴ του μαζί μὲ τὴν ψυχὴ του, σφρηχτὰ σὰν ψυχομνητό.

— Εἶναι φοβερό, εἶναι φοβερό ὅτι λέω. Θά μὲ συχωρέσεις, πῆς θά μὲ συχωρέσεις, Χρυσούλα ; Ὁ! νάξερεις, νάξερεις ! Ὅλη μου ἡ ζωὴ χαμένη. Ἀπότου σέ γνώρισα ἐνοιῶσα πῶς ὅλη μου ἡ ζωὴ ὡς τὰ τώρα εἴτανε χαμένη. Πρῶτα εἰμωνα τυφλός. Τώρα καί σὲ πῶς τιποτένια πράγματα πού εἶδα μαζί σου περιχύνεται δέν ξέρω ποιά μπλέ κι ἀστείρευτη ποίηση.

Παραμιλοῦσε. Εἶχε πετάξει τὰ σεντόνια καί τὸ σῶμα του φάνηκε μὲς ἀπὸ τὴν ποκαμία κοκκαλιάρικο καί φριχτό. Τὰ μάτια του καίγανε καί τὸν ἐπνιγε ὁ βῆχας κ' ἔτρεμε.

Παραμιλοῦσε. Δέν ἤξερε τί εἶπε. Ἐκλαίει, γελοῦσε, φώναζε—κουρέλι ἀνθρώπινο.

— Δέν ξέρεις ἐσύ, δέν ξέρεις. Εἶσαι ἀθῶα ἐσύ, καί χαμογελάς καί μοῦ δίνεις τὸ χέρι. Κ' ἐγὼ ἀκούω τὰ βουβὰ παράπονα πού τρέχουνε σὰ σταλαχτίτες καί σὰ δάκρυα, ἀπὸ τὰ ἠλιοροδισμένα μάρμαρα τοῦ Κεραμεικοῦ. Θέ μου ! μοῦ φαίνεται θά τραλλαθῶ ! ἕνας πυρετός κάθεται ἀπάνω στὰ χεῖλιά μου σὰ σφραγίδα πύρινη !.. Πονῶ ! Πονῶ ! Συχωρέσέ με, Χρυσούλα ! Χρυσούλα !

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΗΘΗΙ ΚΘΘ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8.—Γιὰ τίς Ἐπαρχίας Δρ.

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. 10.

Γιὰ τίς Ἐπαρχίας δεχόμεστε καί τρίμηνας (2 Δρ. τὴν τρίμηνα) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητής ἢ δὲ στέλλει μπροστὰ τὴ συντρομὴ του.

10 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιούονται σὲ γραφεῖο μᾶς σὲ διπλὴ τιμῇ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κισόκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου Ὁμόνοια), σὲ κισόκια Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), σὲ βιβλιοπωλεῖα Ἐστίας Γ. Κολάρου καί Σακέτου (ἀντικρὸ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καί Βόλο, σὲ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, σὲ Πύργο σὲ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ μπαμπούλας—Πῶς ἔκοινε ὁ κοσμάκης—
«Μιχτὸς σύνδεσμος»—Οἱ συντεχνίες.

ΑΡΧΙΝΗΣΕ καί στὴ Βουλῆ καί στὸν τύπο νά χτυπιέται ὁ «Στρ. Σύνδεσμος». Καί μάλιστα μὲ κάποια χαρακτηριστικὰ ἀφοβία, πού δείχνει πῶς ἀρχίνως νά ξεπέφτει στὴν κοινὴ συνείδηση, νά χάνει τὸ γόητρο τοῦ μπαμπούλα πού τὸν κράτησε τρεῖς κι ἀπάνου μῆνες σὲ τέττα ζηλεμένη περιωπῆ.

Ὁ «Στρ. Σύνδεσμος» ἔπαψε πιά νά εἶναι μπαμπούλας—ἴσως γιατί δέν τόνισε πῶς τέτοιον ῥόλο εἰπαίξε καί δὲ φρόντισε νά μείνει μέσα στὸ ῥόλο του. Μεσημέριος ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπιτύχια του, μεθυσμένος ἀπὸ δυὸ τρεῖς καποινὲς μικροπιτυχίες, βγήκε στὰ φανερά, πολέμησε στήθος μὲ στήθος, καί, καθὼς εἴτανε φυσικὸ, νικῆθηκε. Ὁλέθριο στάθηκε γι' αὐτόν τὸ ζήτημα τοῦ Λαπαθιώτη. Τοῦλειψε τὸ διπλωματικὸ, πού λένε, τὰκτ καί τὸ φορτώθηκε τὸ ζήτημ' αὐτὸ στὴ ράχη του. Καί δέν μπόρεσε νὰν τὸ κρατήσῃ. Καί οἱ φοβέρες καί τὰ «Ἀνάγκη εὐλικρινείας» του πού ἔσπαλυνε τίς μέρες τῆς κρίσης ξεσπάσανε σὲ τέλος σὰ σαπουνόφουσκες.

Λυποῦμαστε γι' αὐτὸ, παραπολὺ λυποῦμαστε. Μὲ τὸ γονάτισμα, ἂν ὄχι ἀκόμα καί μὲ τὸ τελιω-

— Μοῦ φωνάζατε, κ. Γοργία ; μοῦ φωνάζατε ;

— Ὅχι ! ὄχι... δὲ μίλησα... Εἶπα τίποτα ;...

Δέν εἶπα τίποτα... Ὅχι... ὄχι...

Ὁ βῆχας ὄρμησε πάλι ἀπάνου του καί τὸ κρεβάτι σείστηκε κι ὅταν μπόρεσε νά πάρῃ τὴν ἀναπνοή του, τὰ στήθια του σκιστήκανε δια ἀπομείσα. Τὸν ἐνοιῶσε ἡ Χρυσούλα νά διαλύνεται, νά φεύγει, σὰν κάποιους σκελετοὺς ἀρχαίους, πού βρίσκονται στὴ γῆς ὑπερ' ἀπὸ χιλιᾶδες χρόνια κι ὡς τοὺς χτυπήσει ὁ ἀέρας ὁ σημερινός κ' ἡ σημερινὴ ζωὴ, γίνονται θρύμματα καί σκόνη καί φεύγουν.

Κρατοῦσε στὰ χέρια τῆς τὸ ποτήρι τὸ νερὸ καί τοῦλεγε νά πιεῖ καί θά ἤσυχάσει. Κι αὐτὸς ἤρεμα τῆς παραμέριζε τὸ χέρι καί προσπαθοῦσε νά κρατήσῃ τὰ κλάματα.

Ἔβαλε τὸ χέρι του τὸ κοκκαλιάρικο, τὸ πεθαμένο, ἀπάνου στὰ μαλλιά τῆς Χρυσούλας καί δέν εἶπε τίποτα. Τίποτα. Ἐτρεμε λίγο μόνο. Πόσο τρομερὰ ἰγώιστὸς πρέπει νάμαστε γιὰ νά μὴ νοιώθουμε ἀπὸ κάποια μικρὰ τρεμουλιάγματα χεριῶν πού μᾶς ἀγγίζουν, τοὺς μεγάλους σεισμοὺς πού γκρεμίζουνε τόσες καί τόσες ψυχὲς καθεμῆρα γύρω μᾶς !

Κάθεψε ἀργά, σερτὰ τὰ μαλλιά τῆς καί δέν εἶπε τίποτα.

τικὸ σπᾶσιμο, τοῦ «Συνδέσμου» λιγοστεύει ὁ κάποιος ἀόριστος φόβος πού συγκρατοῦσε τὰ πάντα ἴσαμε τὴν ὥρα μέσα σὲ κάποιον κύκλο ἠθικὸ. Τώρα ἡ φαυλοκρατία ἀνασκουμπώνει τὰ μανίκια τῆς κ' ἐτοιμάζεται νά μᾶς ξαναρῆξει σὲ φαῦλο κύκλο. Καί μιὰ καί ξαναπέσουμε σὲ δαύτονε, ὄχι πιά ἕνα εἰρηνικὸ καί καλοκάγαθο Γουδί, μὰ μιὰ ἀληθινὴ ἐπανόσταση θά μᾶς χρειαστεῖ γιὰ νά σωθοῦμε.

*

ΣΤΑ μάτια τοῦ κόσμου ὁ κ. Λαπαθιώτης εἶναι τὸ θῦμα ποῦπεσε γιὰ νά σωθεῖ ὁ «Σύνδεσμος»—ἂν, ἐννοεῖται, σώθηκε. Ὁ Ρωμῖος δὲν εἶναι καθόλου ἡλίθιος, ὅπως τονε φαντάζονται μερικοί, Ρωμιοὶ δυστυχῶς κι αὐτοί. Μόλις μαθεύτηκε λοιπὸν πῶς ὁ Λαπαθιώτης ἀποκηρύχτηκε ἀπὸ τὸ «Σύνδεσμο» γιατί τάχα ξεφούρνισε ξαφνικὰ καί προδοτικὰ 208 προβιθεασμούς, ὁ κοσμάκης ἄμεσως ἔκαμε τὴν ἀκόλουθη σκέψη :

— Γιὰ νά προβιθεαστοῦνε 208 ἀνώτεροι καί κατώτεροι ἀξιωματικοί, εἶναι δουλειὰ πού χρειάζεται κάμποσες μέρες γιὰ νά τοιμασθεῖ. Πῶς λοιπὸν ἐργάζονται καί μᾶς λένε πῶς ὁ Λαπαθιώτης τοὺς τοίμασε τοὺς προβιθεασμούς; αὐτοὺς μυστικά, τοὺς ἔστειλε σὲ Παλάτι καί ὑπογραφήκανε καί ὕστερα σὲ Ἐθνικὸ Τυπογραφεῖο νά τυπωθοῦνε, κι ὄλ' αὐτὰ σὲ μιῇ μέρα μέσα καί μυστικά ; Ὅθ' αἰεὶ μ' ἄλλα λόγια πῶς οἱ προβιθεασμοὶ εἰντοσαν ἔτοιμοι ἀπὸ μέρες καί τὸ μόνο λάθος τοῦ Λαπαθιώτη εἴτανε πού τοὺς ἔστειλε νά δημοσιευτοῦνε πρὶν τελιωθεῖ ἡ πολιτικὴ κρίση. Ἄρα ὁ καυγᾶς γιὰ τὸ κἀπλωμα.

Καί κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀναθεματισμένο ὄρα βάφτηκε στὴν κοινὴ συνείδηση ὁ «Στρ. Σύνδεσμος».

*

ΚΑΙ τώρα ; Ὁ «Σύνδεσμος» μπορεῖ νά κερδίσει αἰερίο μὲ καμιὰ φρόνιμη πράξη του ὅ,τι ἔχασε χτές. Μὰ ἂν τὸ κερδίσει, πρέπει νά φροντίσει καί νὰν τὸ φυλάξῃ. Καί γιὰ νὰν τὸ φυλάξῃ, πρέπει ἐν' ἀνασυσταθεί', καθὼς λένε, ὄλ' νάλλάξῃ τὸν ἐσωτερικὸ του ὄργανισμὸ καί νάκοιουθήσῃ ἄλλ' ταχτικῇ.

Μιὰ ἰδέα πολὺ σωστὴ διαβάσαμε τοῦτες τίς μέρες στὸν «Κήρυκα» τοῦ Βόλου. Στὸ «Σύνδεσμο» μέσα, λέει ὁ «Κήρυκα», χρειάζοντοσαν κ' ἕνα δυὸ εὐλαχτοὶ πολιτικοὶ νά

(Πῶς μπόρεσε τόσο ἀδύνατη καρδιά, νά κρατηθεῖ καί νά μὴ σπάσει ;)

— Ἔτσι θ' ἀργοχάδεψε καί τὰ ξανθὰ μαλλιά τοῦ ἄμορφου Φαίδωνα τὸ γέρικο καί πολυξέρο χέρι τοῦ Σωκράτη, τὸ μελισσταλαχτο ἐκεῖνο δαίλι τοῦ μυστικοῦ πνευματικοῦ δαίμονου πού πρόσφερε τῶν μαθητῶν του στὸν ἀποχωρισμὸ

— «Ἀἰερίο ἴσως, ὁ Φαίδων, τὰς καλὰς κόμας ἀποκερεῖ.

— Ἔοικεν, ὦ Σωκράτες.»

Σεμνός, ἀλαφροκοκκινίζοντας ἀπὸ ντροπαλοσύνη ὁ Ἀθηναῖος ἔφηθος ἔσκυψε τὰ καλὰ μάτια καί τὰ χεῖλιά του τ' ἄλικά κ' εἶπε μὲ μιὰ βαθύτατη, συγκρατημένη τρυφερότητα :

— «Ἔοικεν, ὦ Σωκράτες». Τίποτ' ἄλλο. Ὅστε θεατρικὲς χερνομιές, οὔτε φαναράνικα, πομπώδικα ξεφωνητὰ.

Κι ὁ δύστυχος Γοργίας πού χαδεύοντες τὰ μαλλιά τῆς ἄμορφης Χρυσούλας, θυμήθηκε ὅλη αὐτὴ τὴν ὀλύμπια θλιμμένη σκηνὴ πού ξετυλίχτηκε μέσα στὸ ἀπτικὸ φῶς, ἀναστέναξε.

Κ' ἡ Χρυσούλα πού βιάζτανε νά γυρίσει τώρα σπῆτι τῆς, γοργοσάλεψε θέλοντας νά ξεφύγῃ ἀπὸ τὸ χἀδεμα τοῦ Γοργία.

— Βιάζεστε, Χρυσούλα ;

— Ναι, ναι, πρέπει νά πάω σπῆτι. Πρέπει νά φύγω. Βιάζομαι.

Ὁ Γοργίας χαμογέλασε κι ὡς εἶδε τὴν πάρτα νά κλει, ἔσκυψε κι ἄκουσε τὰ βήματα τῆς Χρυσούλας πού ἀλαργαίνανε μέσα στὸ διάδρομο καί κατεβαίνανε τίς σκάλες καί σήνανε.

Καί σὰν πσοθήσανε, ρῆχτηκε ἀπάνου στὸ κρεβάτι του κι ἀγκάλιασε μὲ τὰ δυὸ του τὰ χέρια τὸ προσκεφάλι σφιχτὰ, σφιχτὰ, σὰ νά εἴτανε γυναικία, κι ἄρχισε νά κλαίει χωρὶς κανένα ὄρωθο—νὰ κλαίει, νὰ κλαίει.

(Ἀκολουθεῖ)